

Κατ' οίκον μαθήματα στην Κατοχή

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

... Τότε που η τηλεκπαίδευση δεν είχε εφευρεθεί.

Ο Μ. Τριανταφυλλίδης, εγκατεστημένος στην Αθήνα από το 1934, μετά την παραίτησή του από το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, οργανώνει εθελοντικά μαθήματα για φοιτητές στο σπίτι του (1934-1953), αλλά υποστηρίζει, όπως φαίνεται στο πρώτο τεκμήριο (απόσπασμα), και πρωτοβουλίες των φοιτητών προς την κατεύθυνση αυτή. Το δεύτερο τεκμήριο που δημοσιεύουμε, είναι ένα σχέδιο οργάνωσης τέτοιων μαθημάτων, στη σύνταξη του οποίου συνέβαλε ο Τριανταφυλλίδης. Αποδέκτης του κειμένου αυτού, προφανώς για να το αξιοποιήσει κατάλληλα, είναι ο Σπύρος Ιακωβίδης, μετέπειτα αρχαιολόγος και ακαδημαϊκός. **Και στα δύο κείμενα αποτυπώνεται η αγωνία για την παύση των πανεπιστημιακών μαθημάτων εν μέσω Κατοχής, αλλά και η εντυπωσιακή οργανωτικότητα και η προβλεπτικότητα που υποστηρίζουν το σπουδαίο αυτό εθελοντικό εγχείρημα.**

[Ακολουθεί μεταγραφή αποσπασμάτων του δεύτερου τεκμηρίου. Η ορθογραφία προσαρμόζεται.]

Ανακοίνωση της Προπαιδευτικής Φιλολογικής Επιτροπής
(σχέδιο που δόθηκε στον Ιακωβίδη)

14.12.42

Συνάδελφοι,

Αφού με τις πολεμικές περιπέτειες δεν κατορθώσαμε πολλοί από μας να βρούμε στο Γυμνάσιο τη μόρφωση που έπρεπε να μας δοθεί, με τις τόσο αραιές πανεπιστημιακές παραδόσεις στα δύο τελευταία χρόνια και με το κλείσιμο τώρα πάλι του Πανεπιστημίου, πριν προφτάσει να ανοίξει, είμαστε καταδικασμένοι να μέינוμε και εφέτος χωρίς πανεπιστημιακά μαθήματα. [...]

Σκοπός μας θα είναι να εργαστούμε και να μελετήσουμε μόνοι μας, με τη βοήθεια εκείνων που θα θελήσουν να μας βοηθήσουν. Αυτό θα γίνει:

α. Με είδος προπαιδευτικά μαθήματα, που θα φροντίσουμε να οργανωθούν από κατάλληλα πρόσωπα στα βασικά για κάθε φιλόλογο μαθήματα, όπου ακριβώς έχουμε τόσες ελλείψεις. Τα μαθήματα αυτά είναι, καθώς είναι γνωστό, τα αρχαία ελληνικά, τα λατινικά και τα νέα ελληνικά.

β. Με κοινές αναγνώσεις και συζητήσεις. [...]

Τις ανάγκες αυτές τις νιώθουν προπάντων όσοι από εμάς βρίσκονται στα πρώτα τους φοιτητικά χρόνια και καλά καλά δεν το κατάλαβαν ακόμη πως έγιναν φοιτητές. Αποτεινόμεστε λοιπόν προπάντων σ' αυτούς: στους Α'ετείς, στους Β'ετείς, στους Γ'ετείς ακόμη (που έγιναν τάχα Δ'ετείς), αλλά και σ' εκείνους που τώρα μπήκαν στο Πανεπιστήμιο. Στη Φιλοσοφική Σχολή, και έχουν ακόμη πιο πολλά κενά και μεγαλύτερες ελλείψεις στη μόρφωσή τους, από το Γυμνάσιο.

Θα οργανωθούμε, κατά τον αριθμό εκείνων που θα παρουσιαστούν, σε ομάδες 15-20 προσώπων, που θ' αποταθούν σε καθηγητές που θα είχαν καιρό και διάθεση να μας καθοδηγήσουν στη μελέτη μας, να μας παρακολουθήσουν και να μας διδάξουν. [...]

Όσοι νιώθετε τη σημασία εκείνων που διαβάσατε: όσοι αισθάνεστε την ανάγκη μέσα σας να ξυπνήσουμε από την πνευματική νάρκη που καταδικαστήκαμε και να θέσουμε μια βάση για τις αυριανές μας σπουδές, ελάτε να συνεννοηθούμε και να οργανώσουμε εγκαίρως τις ομάδες αυτές εργασίας και μελέτης, με τον τρόπο που θα δειχτεί ο πιο πραχτικός και σκόπιμος. Τα μαθήματα θ' αρχίσουν με το νέο χρόνο. [...]

Η Προπαιδευτική φιλολογική Επιτροπή

Σχέδιο για την οργάνωση. Σκοπός & μέσα
ΠΡΟΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Η ευθύνη των μεγάλων για τη σημερινή κατάσταση των νεών.

Οι νέοι την πρωτοβουλία. Τους βοηθήσα.

Οι 3 ανακοινώσεις προς τους φοιτητές, για την ανάγκη των μαθημάτων, πληροφορίες, για την οργάνωση μαθημάτων οροι συμμετοχής, καταλόγος δηλώσεων τους

Ανάγκη για συνεννοητή για διάφορα σχετικά ζητήματα

Α) Για την κατανομή των φοιτητών κατά καθηγητές, ώρες, συνοικίες & ιδίως έκκεντρικες γνώσεις & ώρες διαθεσιμότητας. Εκτός από τα ιδιωτικά τμήματα, αιτήσεις (χαρίσματα) Προσόν, πως χωρούν και περισσότεροι.

Β) Η επιλογή στα πρώτα δυο μαθήματα, ώστε οι λιγότερο αδύνατοι να παρακεμφθούν στη σειρά Β

Γ) Εξοικονομηση της διδασκαλίας στην πραγματική του κατάσταση & αγνοία

Δ) Προγράμματα. Κάποιες κοινές βάσεις & προϋποθέσεις.

α) Συστάσεις στην αρχή, Ανάγκη να πάρουν σοβαρά την προσκαθείσθαι τους για τη μορφή τους. Θέση σημαντική στην αυριανή ανθρωπική προσπάθεια, σαν εκπαιδευτικοί λειτουργοί, η πνευματικοί άνθρωποι. Ταξί, ταχτική φοίτηση, επίδομα, κείσαρχια.

β) Καθοδήγηση για το πως να δουλεύουν σπίτι, όπου η κυρία δουλειά να σημειώνουν. - Δίκες ώρες καθημερινά σπίτι, ταχτικά, όχι σκορπισμα & κείρασμα.

γ) Έλεγχος εργασιών, κάθε εβδομάδα & κάθε μήνα. Περικες ερωτήσεις, τίς λείπει τους συντάξη

δ) Προγράμματα διδασκαλίας. - Μαθήματα γυμναστικά, με σφετερι σφωδ-εξέρση & επείχου. - Εκκαθαρισμα σκέψης, βεβαιες γνώσεις

1. Αρχαία ελλ. - Ενεοφωνας. Γραμματική & συνταχτική. Εκαναλη ψη & επείχου. - Γραμμογραφία. Βιβλίο;

Κηγ. ηγ. Ανά/ Ανταγ. / ηγ.

Αναγνώση, με ετοιμασία από πριν, από 1/2 περ. σελίδα, στην αρχή, ως όλο & περισσότερο.

Ομηρος. - Λεξιλογίο, στοιχεία γραμματικής & μετρικής. Από 8-10 στ. στην αρχή ως 150-200 στο τέλος.

Προκρίνεται να αποχτηθούν την οικειότητα με τη γλώσσα & να διαβάζουν ευκόλα & να καταλαβαίνουν. Οχι πακέ εισαγωγές & ξεγλιτερήματα σε κολλά ζήτηματα στο περιθώριο. Μία ώρα εισαγωγή για τον Όμηρο φτάνει.

2. - Λατινικά. - Αναγνωσματορίο Κόσμα. Λεξιλογίο & συστηματική γραμματική. Θεματογραφία. Γνώση του λαχ. του ουσίου του κόσμου.

3. - Νέα ελληνικά. - Ανάλυση νεοελληνικών κειμένων, ιστορική, φωνητική, γλωσσική. Εκθέσεις

Εξαφορμής αυτών, γράμματα με τα σημαντικότερα κεφάλαια της νέας γραμματικής, από όλα της τα μέρη.

Στοιχεία Γραμματικής & Λογογραφίας. *Γραμματική*
Καλύτερα από τα νεοελληνικά αναγνώσματα της τέλ. τάξης είναι:

Δαρκαβίτσας - Ερταλιώτης - ...

Θυσία Αβραάμ - Ερωφίλη - Ερωτόκριτος

Πλάσμα εκλογή

Σχετικά με τη μέθοδο της διδασκαλίας, στις δυο αρχαίες γλώσσες. *Εκπαίδευση της γραμματικής*

Συστηματικός κλοντισμός του λεξιλογίου, ιδίως στον Όμηρο & τα λατινικά.

Αναγνώση νέων αγνώστων λέξεων, με κυριότερες συγγενικές με ηδῆ-φωφρίτες-από-τῆ-νῆα ή την αρχ. γλ. (Όμηρ.) ή τις λατ. στα ελληνικά ή τις παραγωγές γαλλ. (λατ.)

Επίμονη στις σημαντικότερες λέξεις

Κάθε μήνα πακέ επανάληψη & εμπέδωση

Ελεγχος σε κάθε μάθημα των τελευταίου διδασκόμενου βοηθήματα

Κατευθυντήριες γραμμές.

Ανταλλαγή από εντύψεις & πνεύεις καλ.

Άλλοι καθηγητές

Vincent

Τις ανήλικες αυτές τις νιώθουν προπαντός όσοι από εμάς βρίσκονται στα πρώτα τους φοιτητικά χρόνια και δεν κλά κλά δεν το κατάλαβαν ακόμη πως έγιναν φοιτητές. Ακούει κανείς λοιπόν προπαντός σ' αυτούς; Στους Λετείς, στους Βετείς, στους Γετείς ακόμη (που έγιναν ταχα Λετείς), αλλά και σ' εκείνους που τώρα μέλκων στο Μανκετιστήριο, στη Φιλοσοφική Σχολή, μελέτες και έχουν ακόμη πιο πολλά κενά και μεγαλύτερες ελλείψεις στη μορφωσή τους, από το Γυμνάσιο.

Θα οργανώσουμε, κατά τον αριθμό εκείνων που θα παρουσιαστούν, σε ομάδες 15-20 προσώπων, που θ' αρχίσουν με καθήκοντες ~~γυμναστικούς ή αθλητικούς~~ ^{και} ~~αθλητικούς~~, που θα είχαν καιρό και διάθεση να μας καθοδηγήσουν στη μελέτη μας, να μας παρακολουθήσουν και να μας διδάξουν.

Θα ζητήσουμε τις αιτήσεις σπουδών να μπορούσάν στην ανάγκη να γινή το μάθημα μας.

Για μια τέτοια εργασία χρειάζεται φυσικά, εκτός από τη δική μας προσπάθεια και την επιθυμία για εργασία πρακτική, για τους κεντε μήνες που αν κομμένον ως την άνοιξη, να δώτ η καθενας και την οικονομική του συμβολή για να είναι δυνατό ν' αρχίσουν εκείνοι που θα απασχοληθούν με εμάς.

Για μερικούς σκαρτερούς ίσως θα μπορούσε να γινή κακάτε ευκολία. Για όλα αυτά θα γινή η σχετική απόφαση και ανακοίνωση γρήγορα. Άλλα δεν πρέπει να χάνεται καιρός πολυτιμός.

Όσοι νιώθετε τη σημασία εκείνων που διαβασάτε ποσοί πισθάνετε την ανάγκη μέσα σας να ξεκινήσουμε από ~~την αρχή~~ ^{αρχή} και καταδικάστεταιμε & να θεσπίσουμε μια βάση στις πυριάνες μας σπουδές, ελάτε να συνεννοηθούμε και να οργανώσουμε (τις ομάδες αυτές εργασίας και μελέτης, με τον τρόπο που θα δείχτη ο πιο πραχτικός και σκοπιμός. Τα μαθήματα θ' αρχίσουν με το νέο χρόνο.

Η συνεννόηση μπορεί να γινή στη

Η Προπαιδευτική Φιλολογική Επιτροπή